

Tytuł wstępny. Przepisy ogólne

Artykuł 1

Sprawy cywilne

Kodeks postępowania cywilnego normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne).

Artykuł 2

Droga sądowa

§ 1. Do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy.

§ 1a. (*uchylony*)

§ 2. (*uchylony*)

§ 3. Nie są rozpoznawane w postępowaniu sądowym sprawy cywilne, jeżeli przepisy szczególne przekazują je do właściwości innych organów.

Artykuł 3

Zasada prawdy

Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody.

Artykuł 4

(*uchylony*)

Artykuł 5

Pouczanie stron

W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.

Artykuł 6

Postulat szybkości postępowania

§ 1. Sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania obowiązani są przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko.

Preliminary Title. General Provisions

Civil cases

The Code of Civil Procedure governs court proceedings in cases arising out of civil, family and guardianship, and labour law, as well as social security and other cases to which the provisions of this Code apply pursuant to specific acts of law (civil cases).

Civil action

§ 1. Civil cases are heard by common courts of law unless they fall under the jurisdiction of specialised courts, and by the Supreme Court.

§ 1a. (*repealed*)

§ 2. (*repealed*)

§ 3. Civil cases are not heard in court proceedings if they are reserved for other authorities under specific regulations.

Principle of truth

The parties to and participants in proceedings are obliged to take procedural actions in accordance with good practice, to provide explanations as to the circumstances of a case truthfully and without concealing anything, and to tender evidence.

(*repealed*)

Advising parties

Where reasonably required, the court may give necessary advice on procedural actions to the parties to and participants in proceedings that are not represented by an advocate, legal advisor, patent attorney or an attorney of the State Treasury Attorneys' Office.

No delay in proceedings

§ 1. The court should prevent any delay in proceedings and endeavour to decide a case at the first hearing if this can be done without detriment to the clarification of the case.

§ 2. The parties to and participants in proceedings shall provide all the facts and evidence without delay so as to enable the proceedings to be conducted expeditiously and efficiently.

Article 1

Article 2

Article 3

Article 4

Article 5

Article 6

Artykuł 7**Udział prokuratora**

Prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego prokurator może wytaczać powództwa tylko w wypadkach wskazanych w ustawie.

Artykuł 8**Udział organizacji pozarządowych**

Organizacje pozarządowe, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą dla ochrony praw obywateli, w wypadkach przewidzianych w ustawie, wszcząć postępowanie oraz wziąć udział w toczącym się postępowaniu.

Artykuł 9**Zasada jawności**

§ 1. Rozpoznawanie spraw odbywa się jawnie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Strony i uczestnicy postępowania mają prawo przeglądać akta sprawy i otrzymywać odpisy, kopie lub wyciągi z tych akt. Treść protokołów i pism może być także udostępniana w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe (system teleinformatyczny) albo innego systemu teleinformatycznego służącego udostępnianiu tych protokołów lub pism.

§ 2. Strony i uczestnicy postępowania mają prawo do otrzymania z akt sprawy zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku, chyba że protokół został sporządzony wyłącznie pisemnie. Przewodniczący wydaje z akt sprawy zapis dźwięku, jeżeli wydaniu zapisu obrazu i dźwięku sprzeciwia się ważny interes publiczny lub prywatny.

§ 3. Jeżeli posiedzenie odbyło się przy drzwiach zamkniętych strony i uczestnicy postępowania mają prawo do otrzymania z akt sprawy jedynie zapisu dźwięku.

Artykuł 10**Uгода sądowa**

W sprawach, w których zawarcie ugody jest dopuszczalne, sąd dąży w każdym stanie postępowania do ich ugodowego załatwienia, w szczególności przez nakłanianie stron do mediacji.

Artykuł 11**Moc wyroków karnych**

Ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.

Participation of a public prosecutor

A public prosecutor may request that proceedings be commenced in any case and may participate in any pending proceedings if he considers his presence necessary to protect the rule of law, the citizens' rights or public interest. In non-property cases pertaining to family law, the public prosecutor may only bring an action in the instances provided for herein.

Article 7

Participation of non-governmental organisations

Non-governmental organisations whose statutory duties do not involve business activities may, in order to protect the citizens' rights, initiate proceedings and participate in pending proceedings in instances provided for by the law.

Article 8

Principle of openness

§ 1. Except as otherwise provided by a specific regulation, cases shall be heard in open court. The parties to and participants in proceedings may inspect the case files and obtain duplicates, copies or excerpts thereof. The content of minutes and pleadings may also be made available electronically, via an ICT system that supports judicial proceedings (ICT system) or other ICT system used to make such minutes and pleadings available.

Article 9

§ 2. The parties to and participants in proceedings may receive an audio or an audio/video record from the case files unless the minutes are taken in writing only. The presiding judge shall provide an audio record from the case files if a video/audio record cannot be provided due to an important public or private interest.

§ 3. If the case is heard in camera, the parties to and participants in proceedings may only receive an audio record from the case files.

Court-approved settlement agreement

In cases where a settlement agreement is admissible, the court shall endeavour to settle the case amicably at any stage, in particular by encouraging the parties to mediate.

Article 10

Binding force of convictions

The findings of fact as to the commission of a crime made in a final and non-revisable conviction issued in criminal proceedings shall be binding on the court in civil proceedings. However, a person who has not been accused may, in civil action, invoke any circumstances which exclude or limit their civil liability.

Article 11

Artykuł 12

Roszczenia z przestępstwa

Roszczenia majątkowe wynikające z przestępstwa mogą być dochodzone w postępowaniu cywilnym albo w wypadkach w ustawie przewidzianych w postępowaniu karnym.

Artykuł 13

Tryb procesowy

§ 1. Sąd rozpoznaje sprawy w procesie, chyba że ustawa stanowi inaczej. W wypadkach przewidzianych w ustawie sąd rozpoznaje sprawy według przepisów o postępowaniach odrębnych.

§ 2. Przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Artykuł 14

(uchylony)

Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze**Księga pierwsza. Proces****Tytuł I. Sąd****Dział I. Właściwość sądu****Przepis wstępny**

Artykuł 15

Czas orzekania o właściwości

§ 1. Sąd właściwy w chwili wniesienia pozwu pozostaje właściwy aż do ukończenia postępowania, choćby podstawy właściwości zmieniły się w toku sprawy.

§ 2. Sąd nie może uznać, że jest niewłaściwy, jeżeli w toku postępowania stał się właściwy.

Rozdział 1. Właściwość rzeczowa**Oddział 1. Podstawy właściwości**

Artykuł 16

Właściwość sądów rejonowych

Sądy rejonowe rozpoznają wszystkie sprawy z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów okręgowych.

§ 2. *(uchylony)*

Claims arising from offences

Property claims arising from an offence may be pursued either in civil proceedings or in criminal proceedings if the law so provides.

Article 12

Contentious proceedings

§ 1. Unless the law provides otherwise, the court shall hear cases in contentious proceedings. In instances provided for by the law, the court shall hear cases according to the provisions concerning separate proceedings.

Article 13

§ 2. Except as otherwise provided by specific regulations, provisions concerning contentious proceedings apply *mutatis mutandis* to other types of proceedings governed by this Code.

(repealed)

Article 14

Part One. Examination of Cases**Book One. Contentious Proceedings****Title I. Court****Section I. Court Jurisdiction****Preliminary Provision****Time of deciding on jurisdiction**

§ 1. The court having jurisdiction over a case at the time the action is brought shall retain jurisdiction until the proceedings are concluded, even if the grounds for its jurisdiction change in the course of action.

Article 15

§ 2. The court may not decline jurisdiction over a given case if it acquires jurisdiction in the course of proceedings.

Chapter 1. Subject-Matter Jurisdiction**Subchapter 1. Grounds for Jurisdiction****Jurisdiction of district courts**

§ 1. District courts hear all cases except for those which fall under the jurisdiction of regional courts.

Article 16

§ 2. *(repealed)*

Artykuł 17

Właściwość sądów okręgowych

Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy:

- 1) o prawa niemajątkowe i łącznie z nimi dochodzone roszczenia majątkowe oprócz spraw o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa oraz o rozwiązanie przysposobienia;
- 2) o ochronę praw autorskich i pokrewnych, jak również dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych oraz o ochronę innych praw na dobrach niematerialnych;
- 3) o roszczenia wynikające z Prawa prasowego;
- 4) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania, o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami, o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym;
- 4¹) o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale spółdzielni;
- 4²) o uchylenie, stwierdzenie nieważności albo o ustalenie nieistnienia uchwał organów osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną;
- 4³) o zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji;
- 4⁴) o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.
- 5) (*uchylony*)
- 6) (*uchylony*)

Artykuł 18

Przekazanie sprawy sądowi okręgowemu

§ 1. Jeżeli przy rozpoznawaniu sprawy w sądzie rejonowym powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd ten może przekazać sprawę do rozpoznania sądowi okręgowemu. Postanowienie o przekazaniu sprawy wymaga uzasadnienia.

§ 2. Sąd okręgowy może przed pierwszą rozprawą odmówić przyjęcia sprawy do rozpoznania i zwrócić sprawę sądowi rejonowemu, jeżeli uzna, że poważne wątpliwości nie zachodzą. Postanowienie zapada na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów i wymaga uzasadnienia. Ponowne przekazanie tej samej sprawy przez sąd rejonowy nie jest dopuszczalne.

Jurisdiction of regional courts

Regional courts have jurisdiction over cases:

- 1) pertaining to non-property rights and property claims pursued jointly, except for cases to establish or deny the child's parentage, to render acknowledgement of paternity ineffective and to have adoption dissolved;
- 2) pertaining to protection of copyright and related rights, inventions, utility models, industrial designs, trademarks, geographical indications and integrated circuits, and protection of other intangible property rights;
- 3) pertaining to claims under Press Law;
- 4) pertaining to property rights where the amount in dispute exceeds seventy-five thousand Polish zlotys, except for cases related to maintenance, infringement of possession, establishment of a separate property regime between spouses, cases to have the content in the land and mortgage register made consistent with the actual legal status and cases heard in electronic writ of payment proceedings;
- 4¹) for a decision replacing a resolution on the demerger of a cooperative;
- 4²) to annul or declare invalid or non-existent resolutions issued by the bodies of legal persons or organisational units with no legal personality but which is vested legal capacity by the law;
- 4³) to counteract and combat unfair competition;
- 4⁴) for redress of damage caused by an unlawful final and non-revisable decision.
- 5) (*repealed*)
- 6) (*repealed*)

Referral of the case to the regional court

§1. If at the time the case is heard by a district court a legal issue arises that causes serious doubt, the district court may refer the case to be examined by a regional court. An order referring the case must be reasoned.

§2. Before the first hearing is held, the regional court may refuse to hear the case and refer it back to the district court if it decides that no serious doubts arise. A relevant order shall be issued in camera by a panel of three judges and must be reasoned. The same case may not be re-referred by the district court.

Oddział 2. Wartość przedmiotu sporu

Artykuł 19

Zasada

§ 1. W sprawach o roszczenia pieniężne, zgłoszone choćby w zamian innego przedmiotu, podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu.

§ 2. W innych sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotę pieniężną wartość przedmiotu sporu, uwzględniając postanowienia zawarte w artykułach poniższych.

Artykuł 20

Rozwinięcie

Do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego.

Artykuł 21

Kilka roszczeń

Jeżeli powód dochodzi pozwem kilku roszczeń, zlicza się ich wartość.

Artykuł 22

Świadczenia powtarzające się

W sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok – za cały czas ich trwania.

Artykuł 23

Najem

W sprawach o istnienie, unieważnienie albo rozwiązanie umowy najmu lub dzierżawy, o wydanie albo odebranie przedmiotu najmu lub dzierżawy, wartość przedmiotu sporu stanowi przy umowach zawartych na czas oznaczony – suma czynszu za czas sporny, lecz nie więcej niż za rok; przy umowach zawartych na czas nieoznaczony – suma czynszu za okres trzech miesięcy.

Artykuł 23¹

Roszczenia pracowników

W sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy wartość przedmiotu sporu stanowi, przy umowach na czas określony – suma wynagrodzenia za pracę za okres sporny, lecz nie więcej niż za rok, a przy umowach na czas nieokreślony – za okres jednego roku.

Subchapter 2. Amount in Dispute

Principle

§1. In cases for pecuniary claims, even when raised in return for another thing, the specified value shall be the amount in dispute.

§2. In other property cases, the claimant is obliged to determine the amount in dispute in his statement of claim, taking into consideration the provisions set out below.

Extension

Interest, profits and costs claimed alongside the principal claim are not included in the amount in dispute.

More than one claim

If the claimant pursues more than one claim under the same statement of claim, the amount in dispute shall be totalled.

Recurrent performances

In cases for a right to recurrent performances, the amount in dispute shall be calculated as the sum of performances due for one year or, if the period of performances is shorter than one year, for the entire period of performances.

Rental

In cases for the existence, invalidation or termination of a rental or lease contract, for the handover or takeover of the rented or leased thing, the amount in dispute shall be calculated as follows: in contracts concluded for a fixed term – as the sum of rent payable for the disputed period which may not, however, exceed one year; in contracts concluded for a non-fixed term – as the sum of rent payable for three months.

Employee claims

In cases pertaining to employee claims regarding the conclusion, existence or termination of an employment contract, the amount in dispute shall be calculated as follows: in contracts concluded for a fixed term – as the sum of remuneration due for work performed in the disputed period which may not, however, exceed one year; in contracts concluded for a non-fixed term – for one year.

Article 19

Article 20

Article 21

Article 22

Article 23

Article 23¹

Artykuł 23²**Wydanie nieruchomości**

W sprawach o wydanie nieruchomości posiadanej bez tytułu prawnego lub na podstawie tytułu innego niż najem lub dzierżawa wartość przedmiotu sporu oblicza się przyjmując, stosownie do rodzaju nieruchomości i sposobu korzystania z niej, podaną przez powoda sumę odpowiadającą trzymiesięcznemu czynszowi najmu lub dzierżawy należnemu od danego rodzaju nieruchomości.

Artykuł 24**Zabezpieczenia**

W sprawach o zabezpieczenie, zastaw lub hipotekę wartość przedmiotu sporu stanowi suma wierzytelności. Jeżeli jednak przedmiot zabezpieczenia lub zastawu ma mniejszą wartość niż wierzytelność, rozstrzyga wartość mniejsza.

Artykuł 25**Sprawdzenie**

§ 1. Sąd może na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie.

§ 2. Po doręczeniu pozwu sprawdzenie nastąpić może jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 3. Jeżeli sąd w wyniku sprawdzenia wartości przedmiotu sporu uzna się za niewłaściwy, przekaze sprawę sądowi właściwemu; jeżeli jest kilka sądów właściwych – przekaze temu z nich, który wskaże powód.

Artykuł 26**Rozwinięcie**

Po ustaleniu w myśl artykułu poprzedzającego, wartość przedmiotu sporu nie podlega ponownemu badaniu w dalszym toku postępowania.

Rozdział 2. Właściwość miejscowa**Oddział 1. Właściwość ogólna****Artykuł 27****Zasada**

§ 1. Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

§ 2. Miejsce zamieszkania określa się według przepisów kodeksu cywilnego.

Artykuł 28**Brak miejsca zamieszkania**

Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, ogólną właściwość oznacza się według miejsca jego pobytu w Polsce, a gdy nie jest ono znane lub nie leży w Polsce – według ostatniego miejsca zamieszkania pozwanego w Polsce.

Handover of immovable property

In cases for handover of immovable property held without a valid legal title or otherwise than under a rental or lease contract, the amount in dispute shall be calculated, taking into account the type and use of the property, as the sum claimed by the claimant, corresponding to a three-month rent due for a relevant type of the rented or leased property.

Article 23²**Security interests**

In cases pertaining to security, pledge or mortgage, the amount in dispute shall be calculated as the sum of receivables. However, if the value of the secured or pledged asset is lower than the receivable concerned, the lower value shall prevail.

Article 24

Verification

§ 1. The court may in camera verify the amount in dispute determined by the claimant and order a relevant investigation to be carried out.

Article 25

§ 2. Once a statement of claim has been served, the amount in dispute may be verified only if the defendant raises an objection before defending on the merits of the case.

§ 3. If the court, having verified the amount in dispute, decides that it has no jurisdiction over the case, it shall refer the case to the court which has jurisdiction; if more than one court has jurisdiction, the case shall be referred to the court indicated by the claimant.

Extension

Once determined in accordance with the preceding article, the amount in dispute may not be re-examined in the course of proceedings.

Article 26

Chapter 2. Territorial Jurisdiction**Subchapter 1. General Jurisdiction****Principle**

§ 1. Actions shall be brought in a court of first instance in whose district the defendant has his place of residence.

Article 27

§ 2. The place of residence is determined in accordance with the Civil Code.

No place of residence

Article 28

If the defendant has no place of residence in Poland, general jurisdiction shall be vested in the court for the defendant's place of stay or, where the latter is unknown or is not located in Poland, in the court for the defendant's last place of residence in Poland.

- Artykuł 29** **Skarb Państwa**
Powództwo przeciwko Skarbowi Państwa wytacza się według siedziby państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie.
- Artykuł 30** **Siedziba**
Powództwo przeciwko osobie prawnej lub innemu podmiotowi niebędącemu osobą fizyczną wytacza się według miejsca ich siedziby.
- Oddział 2. Właściwość przemienna**
- Artykuł 31** **Istota**
Powództwo w sprawach objętych przepisami oddziału niniejszego wytoczyć można bądź według przepisów o właściwości ogólnej, bądź przed sąd oznaczony w przepisach poniższych.
- Artykuł 32** **Alimenty; ustalenie ojcostwa**
Powództwo o roszczenie alimentacyjne oraz o ustalenie pochodzenia dziecka i związane z tym roszczenia wytoczyć można według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej.
- Artykuł 33** **Roszczenia przeciwko przedsiębiorcy**
Powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko przedsiębiorcy można wytoczyć przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału.
- Artykuł 34** **Roszczenia z umów**
Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.
- Artykuł 35** **Delikty**
Powództwo o roszczenie z czynu niedozwolonego wytoczyć można przed sąd, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.
- Artykuł 36** **Wynagrodzenie pełnomocnika**
Powództwo o zapłatę należności za prowadzenie sprawy wytoczyć można przed sąd miejsca, gdzie pełnomocnik procesowy sprawę prowadził.

State Treasury

Actions against the State Treasury shall be brought in a court in whose district a state-owned organisation, whose operations are involved in the claim pursued, has its registered office.

Article 29

Registered office

Actions against a legal person or another entity other than a natural person shall be brought in a court in whose district such legal person or another entity has its registered office.

Article 30

Subchapter 2. Alternative Jurisdiction**Substance**

Actions in cases governed by the provisions of this Subchapter may be brought either in accordance with the provisions on general jurisdiction or in a court specified in the following provisions.

Article 31

Maintenance; establishment of paternity

Actions for maintenance claims and for establishment of paternity and related claims may be brought in a court in whose district an authorised person has his place of residence.

Article 32

Claims against an entrepreneur

Actions for property claims against an entrepreneur may be brought in a court in whose district the main establishment or branch is located, provided that the claim has arisen in connection with the operations of such establishment or branch.

Article 33

Claims under contracts

Actions for executing, determining the content of, amending and establishing the existence of a contract, or the performance, termination or invalidation of thereof, and action for damages for non-performance or improper performance of a contract may be brought in a court for the place of performance of the contract. In case of doubt, the place of performance of the contract should be documented.

Article 34

Torts

Actions for tort claims may be brought in a court in whose district the event giving rise to the claim occurred.

Article 35

Attorney's fee

Actions for payment of attorney's fees may be brought in a court for the place where the attorney pleaded the case.

Article 36

Artykuł 37 Najem nieruchomości
Powództwo o roszczenie ze stosunku najmu lub dzierżawy nieruchomości wytoczyć można przed sąd miejsca położenia nieruchomości.

Artykuł 37¹ Powództwo przeciwko zobowiązanemu z weksła lub czeku
§ 1. Powództwo przeciwko zobowiązanemu z weksła lub czeku można wytoczyć przed sąd miejsca płatności.
§ 2. Kilku zobowiązanych z weksła lub czeku można łącznie pozwać przed sąd miejsca płatności lub sąd właściwości ogólnej dla akceptanta albo wystawcy weksła własnego lub czeku.

Oddział 3. Właściwość wyłączna

Artykuł 38 Prawa rzeczowe na nieruchomości
§ 1. Powództwo o własność lub o inne prawa rzeczowe na nieruchomości, jak również powództwo o posiadanie nieruchomości można wytoczyć wyłącznie przed sąd miejsca jej położenia. Jeżeli przedmiotem sporu jest służebność gruntowa, właściwość oznacza się według położenia nieruchomości obciążonej.
§ 2. Właściwość powyższa rozciąga się na roszczenia osobiste związane z prawami rzeczowymi i dochodzone łącznie z nimi przeciwko temu samemu pozwanemu.

Artykuł 39 Spadki
Powództwo z tytułu dziedziczenia, zachowku, jak również z tytułu zapisu, polecenia oraz innych rozrządzeń testamentowych wytacza się wyłącznie przed sąd ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy, a jeżeli miejsca jego zwykłego pobytu w Polsce nie da się ustalić, przed sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część.

Artykuł 40 Członkostwo
Powództwo ze stosunku członkostwa spółdzielni, spółki lub stowarzyszenia wytacza się wyłącznie według miejsca ich siedziby.

Artykuł 41 Małżeństwo
Powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda.

Rental of immovable property

Actions for claims arising out of a rental or lease contract may be brought in a court for the place where the immovable property is located.

Article 37

Action against an obligor under a bill of exchange, promissory note or chequeArticle 37¹

§ 1. Actions against an obligor under a bill of exchange, promissory note or cheque may be brought in a court for the place of payment.

§ 2. More than one obligor under a bill of exchange, promissory note or cheque may be sued jointly in a court for the place of payment or a court having general jurisdiction over the acceptor, issuer of the promissory note or drawee of the cheque.

Subchapter 3. Exclusive Jurisdiction**Real rights over immovable property**

Article 38

§ 1. Actions for ownership of immovable property or other real rights and actions for the holding of immovable property may be brought exclusively in a court for the place of location of the immovable property. If the dispute involves an easement appurtenant, jurisdiction shall be vested in a court in whose district the servient property is located.

§ 2. The jurisdiction referred to above applies to personal claims related to real rights and pursued alongside the latter against the same defendant.

Succession

Article 39

Actions pertaining to succession, legitim, legacy, testamentary instructions and other testamentary dispositions shall be brought exclusively in a court for the last usual place of stay of the deceased or, if such place cannot be established in Poland, in a court for the place where the deceased's estate or part thereof is located.

Membership

Article 40

Actions pertaining to membership in a cooperative, company or association shall be brought exclusively in a court in whose district that cooperative, company or association has its registered office.

Marriage

Article 41

Actions pertaining to marital relations shall be brought exclusively in a court in whose district the spouses had their last place of residence, insofar as one of them still resides or stays there. Otherwise, exclusive jurisdiction shall be vested in the court for the respondent's place of residence or, where there is no such place, with the court for the petitioner's place of residence.